

Mottagare: Utbildningsdepartementet

Kungl. Konsthögskolans yttrande avseende "En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (Ds 2024:21)"

Kungl. Konsthögskolan har getts möjlighet att svara på remiss U2024/02220.

En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (Ds 2024:21) har en tydlig definition av vilken forskningsgrund som avses. På sida 12 definieras forskning i lagförslaget mening:

"Vetenskapligt experimentellt eller teoretiskt arbete eller vetenskapliga studier genom observation, om arbetet eller studierna görs för att hämta in ny kunskap, och utvecklingsarbete på vetenskaplig grund, dock inte sådant arbete eller sådana studier som utförs endast inom ramen för högskoleutbildning på grundnivå eller på avancerad nivå."

Kungl. Konsthögskolan instämmer med de observationer som SUHF (Sveriges universitets- och högskoleförbund) gör kring konstnärlig forskning i lagförslaget: "Forskningsetiklagen [är] inte ... anpassad till konstnärlig forskning, bland annat då den inte lämnar utrymme för att konstnärligt värde tas i beaktande vid etiska avvägningar." Forskning på konstnärlig grund utelämnas dessutom helt i lagförslaget.

Etiska frågeställningar har dock en framskjuten plats inom Kungl. Konsthögskolans alla utbildningsnivåer såväl som inom senior forskning på konstnärlig grund samt hos forskningsfinansiärerna. Vid Kungl. Konsthögskolan bedrivs mångdisciplinär forskning genom konstnärliga metoder och ofta i samarbete med andra professioner och kunskapsstraditioner. Därför kan etiska frågor uppstå som behöver hanteras. Ett aktuellt exempel är en konstnärlig postdoktor som i ett filmprojekt samarbetar med ett spädbarnslaboratorium i Storbritannien och där etikprövning skett enligt brittisk modell.

Liksom SUHF anser Kungl. Konsthögskolan att frågan om etikprövning i relation till konstnärlig forskning ska utredas vidare. Skulle den nya lagen inkludera konstnärlig forskning behöver detta beredas långt mer ingående.

När forskningen utvecklas vid högskolan uppstår ökad administrativ komplexitet. Vid Kungl. Konsthögskolan som är ett litet lärosäte finns inte etisk eller juridisk expertis då högskolans ämnesområden är fri konst och arkitektur på konstnärlig grund. Det skulle

kräva stora resurser om lärosätet ensamt skulle genomföra etikgodkännande för forskning som avser människor. Aktiviteter där människor medverkar och är potentiellt sårbara kräver specialistkunskaper inom bl.a. juridik. Oklarheter kan uppstå som blir tidskrävande att utreda och dokumentera. För Kungl. Konsthögskolans utbildning och forskning riskerar en byråkratisering ske som är kontraproduktiv i förhållande till de mer dynamiska forskningsmetoder som tillämpas. Jämförbar och kvalitetssäkrad hantering bör dessutom kunna ske hos olika forskningshuvudmän nationellt. I den fortsatta beredningen av ärendet behöver därför undersökas i vilken mån det alls är möjligt att ha förenklade processer för bedömningar på lärosätetsnivå och sedan ges mer konkreta riktlinjer för hur sådana processer kan utformas. Samarbeten kring dessa frågor är nödvändiga. Till exempel diskuteras för närvarande möjligheten att upprätta ett gemensamt etiskt råd mellan de konstnärliga högskolorna i Stockholm.

Remissvaret har diskuterats inom Kungl. Konsthögskolans ledningsgrupp där rektor Sanne Kofod Olsen, prorektor Lina Bjerneld, vice-rektor för forskning Axel Andersson, prefekt Agneta Linton och tf prefekt Björn Larsson, förvaltningschef Malin Hell och studentrepresentant ingår.

Rektor, Sanne Kofod Olsen

Beredande forskningshandläggare, Åsa Andersson

Dokumentet är signerat digitalt, se slutet av dokumentet.